

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 382/2018-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], t. č. obaja v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a v Ústave na výkon väzby [REDACTED], vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, 3 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 1 Tp 46/2018 zo 6. mája 2018 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tpo 33/2018 z 22. mája 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júla 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], t. č. obaja v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a v Ústave na výkon väzby [REDACTED] (ďalej aj „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, 3 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Tp 46/2018 zo 6. mája 2018 a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tpo 33/2018 z 22. mája 2018.

2. Zo sťažnosti a z predložených príloh vyplýva, že sťažovatelia boli 3. mája 2018 o 14.30 h príslušníkmi kriminálnej polície v Trnave obmedzení na osobnej slobode, ktorému predchádzalo zastavenie motorového vozidla so sťažovateľmi. V následnom čase o 14.35 h boli proti sťažovateľom použité donucovacie prostriedky (nasadené putá), i keď títo nekládli žiadny odpor, nikoho nenapádali ani sa nepokúšali o útek. Na základe príkazu vyšetrovateľa Policajného zboru bola v uvedenom motorovom vozidle vykonaná prehliadka priestorov podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku i osobná prehliadka u oboch sťažovateľov podľa § 102 ods. 1 Trestného poriadku. Zo zápisníc Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Trnave, odboru kriminálnej polície (ďalej len „príslušníci Policajného zboru“ alebo „okresné riaditeľstvo Policajného zboru“) ČVS: ORP-629/1-VYS-TT-2018 o zadržaní a obmedzení osobnej slobody podozrivej osoby spísaných 3. mája 2018 vyplýva, že obaja sťažovatelia bez predchádzajúceho súhlasu prokurátora boli obmedzení na osobnej slobode príslušníkmi Policajného zboru o 14.35 h po spáchaní skutku, prokurátor bol vyrozumený o 17.52 h, sťažovatelia boli vyšetrovateľom prevzatí o 17.40 h a zadržaní z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku pre obavu, že ujdú alebo sa budú skrývať, aby sa vyhli trestnému stíhaniu, a že budú pokračovať v trestnej činnosti. Uznesením okresného riaditeľstva Policajného zboru ČVS: ORP-629/1-VYS-TT-2018 z 3. mája 2018 bolo začaté trestné stíhanie vo veci zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1 a 4 písm. b) Trestného zákona z uzamknutého osobného motorového vozidla. Uznesením okresného riaditeľstva Policajného zboru ČVS: ORP-629/1-VYS-TT-2018 zo 4. mája 2018 bolo proti sťažovateľom vznesené obvinenie za zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 a 3 písm. b) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 1 Tp 46/2018 zo 6. mája 2018 boli sťažovatelia na návrh prokurátora vzatí do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, väzba sťažovateľom začala plynúť 3. mája 2018 o 14.35 h. Krajský súd v Trnave uznesením sp. zn. 6 Tpo 33/2018 z 22. mája 2018 zamietol sťažnosť sťažovateľov podanú proti uzneseniu okresného súdu o ich vzatí do väzby ako nedôvodnú.

3. Sťažovatelia v sťažnosti po citácii dotknutých článkov ústavy a dohovoru uvádzajú:

„ Ad a)

Obmedzenie osobnej slobody sťažovateľov vykonané v čase o 14.30 hod. 03.05.2018 bolo bezdôvodné... policajti len s odkazom na akúsi informáciu, ktorú mali obdržať zastavili motorové vozidlo a obidve osoby v ňom sa nachádzajúce s použitím donucovacích prostriedkov obmedzili na osobnej slobode, pričom niekoľko hodín museli stáť na ulici spútaní a až následne o 17.50 hod. 03.05.2018 s nimi spísali zápisnicu o zadržaní a obmedzení osobnej slobody, kde je účelovo uvedené, že boli obmedzení na osobnej slobode po spáchaní skutku, čím pravdepodobne chceli odôvodniť zákonnosť takeého konania... Jednou zo základných procesných podmienok na vykonanie zadržania v zmysle ust. § 85 ods. 2 Trestného poriadku je to, aby bola osoba zadržaná pri páchaní trestného činu alebo bezprostredne po ňom. V tomto smere je nutné vychádzať zo skutku, ktorý je uvedený v uznesení o vznesení obvinenia, ku ktorému malo dôjsť v čase asi o 8.48 hod. dňa 03.05.2018. Sťažovatelia boli na osobnej slobode obmedzení dňa 03.05.2018 v čase o 14:35 hod., osobné motorové vozidlo bolo zastavené iba náhodne a na vzdialenom mieste od miesta, na ktorom malo dôjsť k spáchaniu trestného činu. Od spáchania skutku po zadržanie prešlo skoro 6 hodín, z čoho jednoznačne vyplýva, že dôvod zadržania bezprostredne po skutku nebol aplikovateľný, čím zo strany policajtov došlo k vážnemu procesnému pochybeniu. Sťažovatelia neboli zadržaní pri páchaní trestného činu, neboli zadržaní ani nikde v blízkosti miesta spáchaného trestného činu a súčasne neboli zadržaní ani na úteku... O bezprostrednom zadržaní po spáchaní trestného činu preto nemožno hovoriť v prípadoch, ak páchatel nebol políciou zadržaný na mieste činu, či aspoň spozorovaný pri odchode z miesta činu a zadržaný v jeho bezprostrednej blízkosti... zastavenie motorového vozidla bolo len vecou náhody, pričom k nemu došlo s niekoľkohodinovým časovým odstupom od času keď malo dôjsť k spáchaniu trestného činu ... Ak by sme pripustili výklad použitý v posudzovanej trestnej veci, znamenalo by to, že pojem „zadržaný bezprostredne po spáchaní trestného činu" by bol splnený vždy, ak by poškodený nahlásil, že trestný čin spáchala nejaká konkrétna osoba, ktorá sa však na mieste činu už nenachádza, ale policajti by ju napríklad našli za niekoľko hodín na inom konci

mesta. Takýto výklad ustanovenia §204 ods. 1 Tr. por. je absurdným, nakoľko takúto osobu by spojila s miestom spáchania prečinu výpoveď poškodeného, ale už nie zadržanie, tak ako to vyžaduje ustanovenie § 204 ods. 1 Tr. por. (Uznesenie Okresného súdu Pezinok, sp. zn. OT/19/2010 zo dňa 03.12.2010).

Ad b)

Ďalším procesným pochybením orgánov činných v trestnom konaní bolo to, že nie je zrejmé, podľa akého ustanovenia sťažovateľov zadržali. V zápisniciach o zadržení a obmedzení slobody podozrivej osoby je uvedené, že sa tak stalo podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku dňa 03.05.2018 v čase o 17:50 hod. z Úradného záznamu zo dňa 03.05.2018 nevyplýva žiadny dôvod zadržania, resp. nie je z neho zrejmé na akom zákonom podklade mali byť sťažovatelia obmedzení na osobnej slobode a následne už v Návrhu na vzatie do väzby zo dňa 05.05.2018 prokurátor uvádza, že sťažovatelia boli obmedzení na osobnej slobode podľa § 85 ods. 2 Trestného poriadku dňa 03.05.2018 v čase o 14:35 hod. a zadržení podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku dňa 03.05.2018 v čase o 17:50 hod... Keďže evidentne nešlo o osoby na úteku, či osoby pristihnuté pri páchaní trestného činu (ale práve naopak šlo o osoby, ktoré stáli cez 3 hodiny spútané pri aute), mal takémuto zadržení jednoznačne predchádzať súhlas prokurátora, pričom policajti mali dostatok času ho zabezpečiť. Súčasne v uvedenej veci mal policajt počas doby spútania sťažovateľov na ulici pri aute údajne volať prokurátorovi, ktorý mal vydať súhlas s prehliadkou iných priestorov, teda je absolútne nelogické, že súhlas prokurátora na zadržanie sťažovateľov nebol zabezpečený pred vykonaním zadržania, ktoré bolo prokurátorovi oznámené až o 17:52 hod. Je v rozpore so zákonom ak polícia obchádza ustanovenie § 85 ods. 1 Tr. por. tak, že sa vydá hľadať osobu/y, ktoré ani poškodený neoznačil za páchatel'a/ov, nemá k nim žiadne relevantné informácie a potom, keď náhodne takú osobu vytipuje, ju zadrží podľa §85 ods. 2 Trestného poriadku. Pričom policajt, ktorý už hľadá podozrivého (ak má dostatočné informácie a popis takej osoby), musí mať na jeho zadržanie predchádzajúci súhlas prokurátora.

Ad c)

Súdca pre prípravné konanie je pri rozhodovaní o väzbe povinný preskúmať návrh prokurátora na vzatie obvineného do väzby, kompletný k veci sa vzťahujúci spisový materiál a vypočítať obvineného/obvinených. Súd pri rozhodovaní o návrhu prokurátora prioritne zisťuje, či v danej veci boli splnené všetky formálne podmienky rozhodovania o väzbe, ktoré sú predpokladom na to, aby súd mohol ďalej skúmať, či sú v danej veci u obvineného/obvinených splnené materiálne podmienky, teda. či z konkrétnych skutočností vyplýva aj niektorý z väzobných dôvodov.

V prejednávanej veci neboli už od počiatku splnené formálne podmienky na vzatie sťažovateľov do väzby, nakoľko v súlade s vyššie uvedeným ich zadržanie bolo vykonané v rozpore so zákonom.

Okresný súd Trnava sa v uznesení, sp. zn. 1 T/46/2018 zo dňa 06.05.2018 a taktiež Krajský súd v Trnave v uznesení sp. zn. 6Tpo/33/2018 zo dňa 22.05.2018 vôbec nevysporiadali s dôvodmi, ktoré sťažovatelia uviedli na svoju obranu, a to okrem iných najmä s namietanou nezákonnosťou ich zadržania.

V zmysle ust. § 176 ods. 2 Trestného poriadku v odôvodnení treba, ak to prichádza podľa povahy veci do úvahy, uviesť najmä skutočnosti, ktoré sa považujú za dokázané, dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú, úvahy, ktorými sa rozhodujúci orgán spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako aj právne úvahy, na ktorých základe podľa príslušných ustanovení zákona posudzoval dokázané skutočnosti.

Práve neodôvodnením vyššie uvedených rozhodnutí, bola sťažovateľom ako obvineným odňatá možnosť sťažnosťou sa proti nim účinne brániť.

Základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj právo podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II ÚS 383/06).

Danosť niektorého z dôvodov väzby je základnou podmienkou pre rozhodnutie o väzbe, a preto nedostatočné odôvodnenie je okolnosťou, ktorá sama osebe môže stačiť na záver o porušení čl. 19 ods. 2 Ústavy SR z dôvodov neoprávneného zasahovania do súkromného a rodinného života.

Z vyššie uvedených dôvodov považujeme väzbu sťažovateľov za nezákonnú.

Skutkové a právne závery oboch súdov, ktoré sa týkajú zákonnosti väzby sťažovateľov sú zjavne neodôvodnené, z ústavného hľadiska neudržateľné a mali za následok porušenie práv sťažovateľov. “

4. Na základe týchto skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľov na zákonné pozbavenie osobnej slobody podľa článku 5 ods. 1 písm. c/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, právo na rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, práva zakotvené v článku 17 ods. 2, 3 a 5 Ústavy Slovenskej republiky Uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 1Tp/46/2018 zo dňa 06.05.2018, ktorým boli sťažovatelia vzali do väzby a Uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tpo/33/2018 zo dňa 22.05.2018 porušené boli.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Trnava a Krajskému súdu v Trnave pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľov.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6Tpo/33/2018 zo dňa 22.05.2018 a vracia vec Krajskému súdu Trnava na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi 1. finančné zadostučinenie vo výške 5.000.- €.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi 2. finančné zadostučinenie vo výške 5.000.- €.

Sťažovateľom sa priznáva právo na náhradu trov konania, ktoré sú Okresný súd Trnava a Krajský súd v Trnave spoločne a nerozdielne povinní vyplatiť jeho právnomu zástupcovi. “

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

10. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje najmä na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv [čl. 2 ods. 2 ústavy (napr. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 415/09)].

11. Sťažovatelia v navrhovanom petite jednoznačne označili základné práva i orgány verejnej moci, ktoré považujú za porušiteľov nimi označených základných práv. V časti sťažnosti označenej ako „petit“ (návrh na rozhodnutie, ktorého sa domáhajú) sťažovatelia označili ako porušovateľov svojich základných práv okresný súd a krajský súd a vymedzili i predmet sťažnosti tak, že je ním tvrdenie sťažovateľov o porušení ich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, 3 a 5 ústavy a podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

12. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

13. Podľa čl. 17 ods. 3 ústavy obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

14. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

15. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;

16. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

**17. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov rozhodnutím
Okresného súdu Trnava sp. zn. 1 Tp 46/2018 zo 6. mája 2018**

18. Z princípu subsidiarity vo vzťahu ústavného súdu ku všeobecným súdom v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde tiež vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Konštatovanie o existencii právomoci ústavného súdu zásadne predpokladá to, že sťažovateľ vyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je podľa osobitných predpisov oprávnený.

19. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou

všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskoprávnom i trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

20. V súvislosti s namietaným postupom a rozhodnutím okresného súdu pod sp. zn. 1 Tp 46/2018 o vzatí sťažovateľov do väzby a porušením ich práv zaručených ústavou i dohovorom ústavný súd ďalej poukazuje na skutočnosť, že ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, v ktorých protiústavnosť nemožno napraviť iným spôsobom, teda predovšetkým procesnými prostriedkami vyplývajúcimi z príslušných procesných noriem. Ide o jeden zo základných princípov, ktoré ovládajú konanie pred ústavným súdom, a to o princíp subsidiarity.

21. V danom prípade zo sťažnosťou napadnutej časti rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 33/2018 vyplýva, že krajský súd podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť sťažovateľov podanú proti rozhodnutiu okresného súdu sp. zn. 1 Tp 46/2018, ktorým boli sťažovatelia vzatí do väzby a ktorým bolo rozhodnuté o nenahradení ich väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

22. Vzhľadom na princíp subsidiarity [„ak... nerozhoduje iný súd“], ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu

práva alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

23. Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označeného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

24. Proti namietanému porušeniu základných práv napadnutým postupom a rozhodnutím okresného súdu sa sťažovatelia mohli domôcť ochrany využitím im dostupného a aj účinného prostriedku nápravy pred nadriadeným väzobným súdom (mutatis mutandis I. ÚS 104/02), ktorý sťažovatelia aj využili podaním sťažnosti 6. mája 2018. V danom prípade postup a rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 1 Tp 46/2018 v dôsledku sťažnosti sťažovateľov prípustnej podľa § 83 ods. 1 v spojení s § 185 ods. 1 a 2 Trestného poriadku preskúmal krajský súd uznesením sp. zn. 6 Tpo 33/2018. Právomoc krajského súdu preskúmať sťažovateľmi namietaný postup a označené uznesenie okresného súdu vylučuje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k okresnému súdu v tejto veci. Ústavný súd vychádzajúc zo svojho postavenia ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), sťažnosť sťažovateľov v časti smerujúcej proti napadnutému rozhodnutiu okresného súdu po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

25. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov rozhodnutím

Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tpo 33/2018 z 22. mája 2018

26. Sťažovatelia v obsahu tejto časti sťažnosti namietajú jednak porušenie svojich práv podľa čl. 17 ods. 2, 3 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 4 dohovoru, ale aj porušenie práv na odôvodnenie rozhodnutia podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 6

dohovoru, keď v obsahu sťažnosti súdom vyčítajú, že ich skutkové a právne závery týkajúce sa väzby sťažovateľov sú neodôvodnené, z ústavného hľadiska neudržateľné, majúce za následok porušenie ich práv, najmä možnosti sťažovateľov ako obvinených sa účinne brániť. V časti sťažnosti označenej ako „petit“ (návrh na rozhodnutie, ktorého sa domáhajú) sťažovatelia neoznačili porušenie svojich práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 dohovoru, ústavný súd z tohto aspektu sa sťažnosťou nemohol zaoberať. Ústavný súd však vzal na zreteľ, že konsekvencia námietky o neodôvodnenosti súdneho rozhodnutia o väzbe sa spája s požiadavkou absencie svojvôle, a tak spadá do rámca sťažovateľmi uplatneného porušenia ich dohovoru (napr. Mooren proti Nemecku, rozsudok veľkého senátu, 9. 7. 2009, č. 11364/03, § 79; Stašaitis proti Litve, rozsudok, 21. 3. 2002, č. 47679/99, § 67; Belevitskiy proti Rusku, rozsudok, 1. 3. 2007, č. 72967/01, § 91), preto sa ňou ústavný súd ďalej zaoberal.

27. Odôvodnenie potvrdzujúceho rozhodnutia krajského súdu nemožno posudzovať izolovane a je potrebné ho skúmať vo vzájomnej súvislosti s odôvodnením potvrdeného rozhodnutia okresného súdu (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 331/09, IV. ÚS 342/2010). Z toho dôvodu je pre ústavný súd relevantné prihliadať aj na odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu.

28. Dohovor v čl. 5 a ústava v čl. 17 sa svojím obsahom týkajú osobnej slobody jednotlivca. Rozdielom v znení týchto článkov je použitá terminológia, keď čl. 5 dohovoru výslovne priznáva právo či nárok súvisiaci s osobnou slobodou, zatiaľ čo čl. 17 ústavy takéto termíny nepoužíva, ale ustanovuje jasné limity pre štát v prípade zásahov do osobnej slobody jednotlivca. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov ústavný súd konštatuje, že z čl. 17 ods. 5 ústavy (v spojení s čl. 17 ods. 2 a 3 ústavy) vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej

osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (III. ÚS 271/07, III. ÚS 177/08, III. ÚS 285/2010).

29. Ústavný súd poukazuje na to, že pri skúmaní postupov všeobecných súdov rozhodujúcich o zákonnosti väzby nie je jeho úlohou, aby posudzoval vedené vyšetrowanie alebo aby sa zaoberal opodstatnenosťou získavaných dôkazov, ktoré podľa názoru orgánov činných v trestnom konaní a následne aj všeobecných súdov sú významným prostriedkom na odôvodnenie väzby sťažovateľov. Úloha ústavného súdu spočíva v zistení, či skutkové a právne závery všeobecných súdov obstoja z hľadiska dodržania záruk podľa čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru. Pritom je podstatné, aby tieto závery boli dostatočne odôvodnené, teda aby boli preukázané zistenými skutkovými okolnosťami, aby ich dôvodnosť vychádzala z relevantnej právnej normy a aby ako celok pôsobili presvedčivo. Len vtedy, ak ústavný súd zistí splnenie tvrdených predpokladov v rozhodnutiach všeobecných súdov, vylúči svojvôľu a nezákonnosť ich postupov. Žiadne svojvoľné zbavenie osobnej slobody nemôže byť zlučiteľné s čl. 5 ods. 1 dohovoru.

30. Podľa názoru ústavného súdu je rozhodnutie krajského súdu v spojení s rozhodnutím okresného súdu potrebné považovať za rozhodnutie, ktoré ako celok pôsobí presvedčivo a ktoré nevyvoláva žiadne pochybnosti o správnosti prijatých záverov. Ústavný súd konštatuje, že dôvodnosť uvalenia (vzatia do) väzby je u sťažovateľov daná tak skutkovými, ako aj právnymi dôvodmi. Krajský súd rozhodnutie o preventívnej väzbe podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odôvodnil konkrétnymi skutočnosťami týkajúcimi sa osôb sťažovateľov i okolnosťami prípadu, ktoré reálne odôvodňujú obavu z toho, že sťažovatelia po ponechaní na slobode by mohli pokračovať v páchaní trestnej činnosti totožného charakteru – teda trestnej činnosti, za akú im bolo vznesené obvinenie. Krajský súd prihliadol na to, že sťažovatelia sú špeciálnymi recidivistami vo vzťahu k páchaniu majetkovej trestnej činnosti, pre ktorú boli v minulosti opakovane súdne trestaní. Sťažovateľ [REDAKOVANÉ] bol dosiaľ 15-krát súdne trestaný a sťažovateľ [REDAKOVANÉ] bol 3-krát súdne trestaný, obaja boli z ich výkonov trestu podmienene prepustení so skúšobnými dobami, ktoré dosiaľ neuplynuli. Sťažovatelia pri výsluchoch uviedli, že sú

nezamestnaní a svoj príjem zdôvodnili brigádnickou činnosťou, ktorá nebola bližšie verifikovaná. Sťažovatelia nie sú evidovaní v Sociálnej poisťovni, je preto podľa názoru krajského súdu dôvodné predpokladať, že si finančné prostriedky na živobytie mohli zabezpečovať práve páchaním trestnej činnosti majetkovej povahy. Krajský súd poznamenal, že dôvodnosť podozrenia zo spáchania skutku je daná vtedy, ak sú zadovážené také fakty, informácie a dôkazy, ktoré umožňujú urobiť vo veci logický úsudok o tom, že konkrétna osoba mala spáchať trestný čin, a to s prihliadnutím na všetky známe okolnosti prípadu. Takéto fakty jednoznačne tvoria zhromaždený spisový materiál a sudca pre prípravné konanie ich v rámci postupu svojho konania zákonným spôsobom a správne zhodnotil. Z dosiaľ zadovážených dôkazov v prípravnom konaní (výpovede poškodeného [REDAKOVANÉ], zápisnica o obhliadke miesta činu s fotodokumentáciou, vykonaná prehliadka osobného motorového vozidla zn. [REDAKOVANÉ] a jej fotodokumentácie, zoznam nájdených a zaistených vecí, osobné prehliadky obvinených, fotodokumentácia, zápisnice o vydaní vecí, kamerové záznamy, fotodokumentácia z nich, úradné záznamy, záznamy z previerok, evidenčných kariet v skutku spomenutých motorových vozidiel, zmluva o prenajme osobného motorového vozidla zn. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vyplýva existencia dôvodného podozrenia, že stíhaný skutok sa stal a že z jeho spáchania sú dôvodne podozriví sťažovatelia, ktorým bolo riadne vznesené obvinenie podľa § 206 Trestného poriadku. Stíhaný skutok v súčasnom štádiu trestného stíhania vykazuje vo vzťahu k obom sťažovateľom všetky znaky skutkovej podstaty zločinu krádeže spolupáchateľstvom [§ 20 k § 212 ods. 1 a ods. 4 písm. b) Trestného zákona]. V odôvodnení rozhodnutia okresný súd takto popisuje svoje úvahy o dôvodnom podozrení, že stíhaný skutok spáchali sťažovatelia, ktorí využili svoje právo nevypovedať:

„Poškodený [REDAKOVANÉ] podrobne popísal, akým spôsobom a kedy opustil svoje vozidlo na parkovisku pri reštaurácii [REDAKOVANÉ], pričom tento časový úsek bol zaznamenaný na kamerách reštaurácie [REDAKOVANÉ] a jediná osoba, ktorá sa v čase jeho neprítomnosti k vozidlu priblížila bol muž, ktorého oblečenie je zhodné s oblečením, aké mal na sebe pri zadržaní práve obvinený [REDAKOVANÉ]. Tento kamerový záznam z hľadiska časového umožňoval, aby tento muž nezisteným spôsobom (bolo zistené aj fotograficky zdokumentované, že okraj dvierok zámku na dverách vodiča bol mierne ohnutý dovnútra) prekonal zámok na dverách vozidla a mohol tak odcudziť veci, ktoré vo vozidle poškodený

nechal v čase, keď sa od neho vzdialil. Prevažnú väčšinu jemu odcudzených vecí následne poškodený [REDAKOVANÉ] aj opoznal, a to na základe fotodokumentácie vecí, ktoré boli nájdené (zaistené) vo vozidle oboch obvinených hneď po ich zadržaní. Konkrétne opoznal sponu na bankovky, v ktorej mal zopnutú svoju finančnú hotovosť, opoznal aj svoju čiernu tašku cez rameno značky [REDAKOVANÉ], v ktorej mal tieto bankovky a obal s dokladmi, opoznal aj predmet, na ktorom mal svoje kľúče, ktoré mal tiež v spomenutej taške, a napokon opoznal aj buksu, v ktorej mal finančnú hotovosť a stravné lístky z tržby.“

31. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd dostatočne ozrejmil, ktoré okolnosti boli podkladom na prijatie záveru o vzatí sťažovateľov do väzby, a tieto dôvody boli jednoznačné a konkrétne. Odvolanie sa na konkrétne okolnosti spáchaného skutku a na trestnú minulosť sťažovateľov sú dostatočnými dôvodmi na uvalenie preventívnej väzby sťažovateľov [§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]. Tieto okolnosti považoval krajský súd (obdobne ako okresný súd) za dôvody, pre ktoré nebolo možné nahradiť väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.

32. Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti nie je toho názoru, že by skutkové alebo právne závery krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru.

33. Podľa názoru sťažovateľov väzba sťažovateľov je nezákonná (aj) z dôvodu protiprávneho obmedzenia ich osobnej slobody príslušníkmi polície 3. mája 2018 o 14.30 h. K zadržaniu sťažovateľov podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku došlo bez predchádzajúceho súhlasu prokurátora, ktorý mal byť daný, lebo evidentne nešlo o osoby na úteku ani o osoby pristihnuté pri páchaní trestného činu, ale o osoby, ktoré boli cez 3 hodiny spútané pri aute. Dostatok času na zabezpečenie súhlasu prokurátora mal vyplývať aj z toho, že počas spútania sťažovateľov policajti volali prokurátorovi, ktorý mal vydať súhlas s prehliadkou iných priestorov (motorového vozidla, pozn.).

34. *Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia sp. zn. 6 Tpo 33/2018 z 22. mája 2018 tiež uviedol: „Senát sťažnostného súdu v procesnom*

postupe skúmaného konania nezistil vo veci žiadne subjektívne prieťahy. Konštatuje, že v predmetnom trestnom konaní nezistil ani žiadne porušenia práv obvinených. Vo vzťahu k doposiaľ vykonaným vyšetrovacím úkonom orgánov činných v trestnom konaní nezistil porušenie procesných predpisov, ktoré by bolo malo za následok ich neúčinnosť. Nejde o nezákonne získané dôkazy, ani o nezákonné úkony, ani o zmätočný návrh prokurátora, ani o procesné vady (prezentované v sťažnosti obhajcom obvinených).“

35. Ústavný súd vzhľadom na uvedené najprv skúmal existenciu príčinnej súvislosti medzi rozhodovaním o väzbe a zadržaním, teda či prípadná nesprávnosť pri zadržaní sťažovateľov políciou ako podozrivých zo spáchania trestného činu spočívajúca v absencii predchádzajúceho súhlasu prokurátora s ich zadržaním mohla mať dopad na zákonnosť postupu a rozhodnutia o väzbe všeobecným súdom.

36. Pojem osobnej slobody je v „hre“ tak pri väzbe, ako aj pri zadržaní. Osobná sloboda je osobným právom, ktoré sa radí do tzv. prvej generácie ľudských práv. Implikuje v sebe predovšetkým slobodu v zmysle „status negativus“ (status libertatis), ktorá ohraničuje sféru osobnej autonómie, do ktorej štát nezasahuje.

Článok 17 ods. 2 ústavy obsahuje základné garancie pre rôzne formy pozbavenia slobody vrátane trestného konania. Zákonom musia byť stanovené podmienky, limity, spôsob a dôvody možného obmedzenia osobnej slobody. Popri zadržaní, zatknutí a vzatí do väzby ako trestno-procesných úkonoch slovenský právny poriadok pripúšťa obmedzenie slobody aj podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o policajnom zbore“), a to na základe oprávnenia policajta predviesť osobu (§ 18 ods. 3 zákona o policajnom zbore), oprávnenia na zaistenie osoby (§ 19 zákona o policajnom zbore); a oprávnenia na zaistenie cudzinca (§ 20 zákona o policajnom zbore); ďalším prípustným obmedzením osobnej slobody je výkon trestu odňatia slobody a umiestenie osoby v ústave zdravotníckej starostlivosti. Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky rešpektovania alebo porušenia základného práva zaručeného v čl. 17 ústavy musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o

porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00). Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody. Jej nerešpektovanie môže byť v konkrétnych okolnostiach porušením ňou zaručeného práva na osobnú slobodu (II. ÚS 55/98, II. ÚS 315/06). Ústavné záruky osobnej slobody jednotlivca sa však nevyčerpávajú len odkazom na zákonnú úpravu (II. ÚS 55/98). Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotliviec pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07).

37. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04).

38. V súvislosti so zadržaním ako ďalším trestnoprocesným inštitútom odlišným od väzby je potrebné uviesť, že tento v zmysle trestného poriadku realizuje formou opatrenia policajnt spravidla so súhlasom prokurátora, ide o časovo krátkodobý prostriedok, čiže krátkodobé pozbavenie osobnej slobody obvineného alebo osoby podozrivej zo spáchania trestného činu alebo osoby prichytenej pri ňom dovtedy, pokiaľ sa nerozhodne o tom, či osoba bude vzatá do väzby alebo prepustená na slobodu. Ústavnoprávna úprava zadržania je normovaná v čl. 17 ods. 3 ústavy. Zadržanou osobou môže byť buď obvinený alebo podozrivý zo spáchania trestného činu, a to len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu. Problematiku spojenú so zadržaním osoby podozrivej zo spáchania trestného činu upravuje dohovor v čl. 5. Jeho účelom je

predovšetkým poskytnúť ochranu pred svojvoľnými zásahmi do osobnej slobody a bezpečnosti občanovi zo strany orgánov verejnej moci. Bližšie sa problematikou zdržania zaoberá čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, ktorý stanovuje možnosť pozbavenia slobody v prípade zákonného zatknutia alebo pozbavenia slobody pre účely predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné pre účely zabránenia páchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní. Dohovor pre možnosť obmedzenia osobnej slobody požaduje dodržanie podmienky zákonnosti (legality). Z judikatúry vyplýva, že Európsky súd pre ľudské práva pri prípadných porušeníach zásady legality nepostupuje formalisticky a nie každá chyba pri obmedzení osobnej slobody bude z pohľadu čl. 5 ods. 1 dohovoru nezákonná (Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropska úmluva o lidských právech. Komentář. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, 474 s.).

39. Zo zápisníc o zadržaní a obmedzení osobnej slobody podozrivých spísaných 3. mája 2018 o 17.50 h vyplýva, že obaja sťažovatelia boli podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku zadržaní príslušníkmi Policajného zboru o 14.35 h na adrese [REDACTED], po spáchaní skutku bez predchádzajúceho súhlasu prokurátora, ktorý bol vyrozumený v čase 17.52 h. Dňa 4. mája 2018 bolo sťažovateľom vznesené obvinenie pre zločin krádeže formou spolupáchatelstva a 5. mája 2018 o 11.00 h okresný prokurátor podal okresnému súdu návrh na ich vzatie do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. O väzbe sťažovateľov rozhodol okresný súd 6. mája 2018.

40. Trestný poriadok v ustanovení § 85 ods. 1 zakladá oprávnenie policajta vykonať zadržanie osoby podozrivej zo spáchania trestného činu do doby, kedy o preskúmaní existencie podmienok pre vzatie do väzby (vrátane preskúmania podozrenia zo spáchania trestného činu) nerozhodne súd. Zadržanie sa vykonáva vo forme opatrenia, ktoré nesmie prekročiť ústavou garantovanú a neprekročiteľnú lehotu 48 hodín (čl. 17 ods. 3 ústavy), jej uplynutím musí byť opatrenie zrušené a zadržaný prepustený ihneď na slobodu. Z hľadiska časovej chronológie úkonov vykonaných v predmetnej trestnej veci sťažovateľov (pozri tiež bod 38) nevyplývajú také zistenia, ktoré by mohli odôvodňovať porušenie označených

ústavných práv podľa čl. 17 ods. 3 ústavy, a tak prípadne viesť k zrušeniu opatrenia o zadržaní a prepustení sťažovateľov na slobodu.

41. Podľa ustanovenia § 85 ods. 1 Trestného poriadku môže policajt realizovať zadržanie podozrivej osoby zo spáchania trestného činu, i keď ešte proti nej doteraz nebolo vznesené obvinenie, ak je tu niektorý z dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku. Na zadržanie je potrebný predchádzajúci súhlas prokurátora. Bez takého súhlasu možno zadržanie vykonať, len ak vec neznesie odklad a súhlas vopred nemožno dosiahnuť, najmä ak bola taká osoba pristihnutá pri trestnom čine alebo zastihnutá na úteku. Na zadržanie podozrivého postačuje, že subjekt vykazuje dôvodné podozrenie, že spáchal konkrétny trestný čin, ktorý sa vyšetruje (postačuje tiež, že je začaté trestné stíhanie vo veci) a existuje niektorý z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 Trestného poriadku. Posúdenie splnenia týchto podmienok prináleží orgánom činným v trestnom konaní (II. ÚS 96/2010).

42. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 17 ods. 2, 3 ústavy a ustanoveniu § 85 ods. 1 Trestného poriadku uvádza, že možnosť zadržať podozrivú osobu je v zásade podmienená predchádzajúcim súhlasom prokurátora so zadržaním. Bez súhlasu možno takéto zadržanie vykonať, len ak vec neznesie odklad a súhlas vopred nemožno dosiahnuť, najmä ak bola taká osoba pristihnutá pri trestnom čine alebo zastihnutá na úteku. Zadržanie podozrivej osoby v zmysle § 85 ods. 1 Trestného poriadku je konštitutívnym aktom, s ktorým trestný poriadok (§ 199 ods. 1) spája účinky začatia trestného stíhania vo veci.

43. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 76/02, II. ÚS 242/02, I. ÚS 202/2012, II. ÚS 282/2016, I. ÚS 540/2017) ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody väzbou, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, či sa rozhodnutie o väzbe odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, či o väzbe rozhodoval súd, či obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. či osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu.

44. Článok 5 ods. 3 dohovoru sa z hľadiska svojej štruktúry týka dvoch oddelených aspektov: obdobia prvých hodín po zadržaní, kedy je podozrivý v moci štátnych orgánov, a obdobia pred prípadným konaním pred súdom, kedy podozrivý môže byť držaný vo väzbe alebo má byť prepustený. Z textu čl. 5 ods. 3 dohovoru je zrejmé, že práva v ňom zaručené majú iba osoby zbavené osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru. Väzba je jednou z foriem obmedzenia osobnej slobody súdom v trestnom procese, ktorému v tomto prípade predchádzalo zadržanie podozrivej osoby podľa ustanovenia § 85 ods. 1 Trestného poriadku. Všeobecný súd pri uvalení väzby do jej plynutia hodnotí a započítava i čas zadržania. Ide však o dve samostatné úpravy a dva samostatné procesné postupy, ktoré nemožno zamieňať. Zákonodarca v Trestnom poriadku upravil, ako majú postupovať orgány činné v trestnom konaní, ak je obmedzená osobná sloboda osoby zadržaním, a ako má postupovať súd, keď rozhoduje o väzbe.

Ústavný súd pre daný prípad nenachádza ústavné konsekvencie medzi ústavnosťou a zákonnosťou súdneho rozhodovania o väzbe a sťažovateľmi namietanou neústavnosťou a nezákonnosťou zadržania osoby podozrivej zo spáchania trestného činu podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku. Z uvedeného dôvodu ústavný súd uvádza, že medzi tvrdeným porušením ústavných práv pri zadržaní sťažovateľov ako podozrivých osôb a namietaným rozhodnutím krajského súdu o väzbe nie je daná príčinná súvislosť. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľov v časti namietaného porušenia v sťažnosti označených práv napadnutým rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 33/2018 z 22. mája 2018 pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo.

45. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol v celom rozsahu, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uvedenými požiadavkami sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. novembra 2018